

Sestry a bratři,

Naším školákům končí prázdniny a tak mě napadlo být s nimi trochu solidární. Tím, že se dnes společně budeme zabývat jedním z nejobtížnějších a nejméně srozumitelných textů z NZ. Po prvním přečtení (slyšení) vyvolává nejspíše nechápavé pohledy a naprosté nepochopení. Jde o vizi, nikoliv o promyšlené literární dílo, sepsané někde v poklidu pracovny. Autor, jak sděluje na začátku celé knihy, se ocitl ve vytržení. Ať už si pod tím představíme cokoliv, nejde o normální stav. Výsledkem pak je velmi specifický text, který je třeba rozklíčovat. Tak to zkusme a následně uvidíme, jestli jeho sdělení může být i pro nás v něčem přínosné...

Nejprve autor (Jan) dostává zvláštní úkol změřit chrám a spočítat lidi, kteří jsou uvnitř. Je to úkol o to zvláštnější, že jeruzalémský chrám je v autorově době již jen spáleništěm, a lidé, kteří se v něm při dobývání Římany ukrývali, byli zmasakrováni. Pro tehdejší židy i křesťany byla zkáza chrámu obrovským šokem. Jak je možné, že jediný Hospodinův chrám lze jen tak spálit a lidi spoléhající na Boží ochranu jen tak povraždit? Poselství Jana je takové: Bůh na svůj chrám a lid v něm nezapomněl, je změřen (zdokumentován). Dnes bychom možná řekli převeden do digitální (virtuální) podoby, která nepodléhá zkáze. Bůh na něj nezapomněl, a už vůbec ne na lidi v něm, kteří jsou spočtení a zapsáni. Ne do seznamu obětí, ale do knihy živých před Bohem.

Následně jsou povoláni dva svědci, odění v smuteční šat, kteří mají prorokovat 1260 dní. Po tuto dobu je nelze umlčet. Ale po jejím uplynutí se objeví dravá šelma, přemůže je a usmrtí. Jejich těla zůstanou nepohřbena tři a půl dne, načež jsou Bohem vzkříšena za doprovodu zemětřesení. Což vzbudí u přeživšího obyvatelstva strach a pokání.

Možná vás zarazila zvláštní lhůta tři a půl dne. Kristus byl vzkříšen třetího dne, proč je zde tři a půl? Další v textu použitá číslovka je 42. Tolik měsíců mají pohané plnit Jeruzalém. Což je tři a půl roku. A nakonec 1260 dní – doba působení těch 2 proroků. Převedeno na roky, je to, světe div se – tři a půl! Je zřejmé, že jde o symbolické číslo, ale co může znamenat? V knize Zjevení se hodně vyskytují sedmičky – sedm andělů, svícňů, pečetí, polnic. Je to biblické číslo plnosti. Tři a půl je polovina ze sedmi. Je to neúplnost, nedokončenost, sportovním slovníkem poločas. Kristův příchod, působení, smrt a vzkříšení, a následná katastrofa židovského národa znamená přelom v dějinách. Jan i my ve 21. století žijeme ve 2. poločase, o kterém nikdo neví, jak dlouho potrvá. Paradoxní vzkaz pro zvědavce, kteří podle číslovek v knize Zjevení počítají, kdy co nastane...

Tolik k číslům a teď ta hlavní otázka – kdo jsou ti dva svědkové (proroci) ve smutečném, kteří mají ve světovém druhém poločase k nelibosti většiny obyvatelstva působit? Proč jsou ve smutečném? Oba se těžce vypořádávají se ztrátou chrámu a vším, co s tím souviselo. Mají mít velkou moc, konkrétně sežehnout ohněm z úst každého, kdo by jim chtěl ublížit. Nejsou to žádní draci, oheň z úst je symbol Božího slova. A to není snadné umlčet. Zabít jednotlivce je snadné, ale zabít slovo, myšlenku, víru, už tak snadno nejde. Ale proč jsou ty záhadné postavy dvě? V dějinách vystupují velké postavy většinou sólo. Praotcové Izraele, velcí králové a proroci, Ježíš Kristus, apoštol Pavel, Jan Hus, Martin Luther, Komenský,... Ale jsou i výjimky – Mojžíš s Áronem nebo Cyril s Metodějem. Ale nezapomeňme, Jan se vyjadřuje obrazně, ty dvě postavy mají společné kořeny, působí ve světě slovem po velmi dlouhou dobu. Nebudou to konkrétní jednotlivci, omezení délkou lidského života, které lze snadno odstranit. Tajenka má vcelku jednoduché a v kontextu knihy asi jediné možné naplnění. Jde o dvojí Boží lid, Židy a křesťany, církve a synagogu. Mají ve světě působit ruku v ruce, ač jsou odlišní. Jejich úkolem je šířit Boží

slovo. Tak a tím bychom mohli skončit, ujistit se v tom, co přece všichni dobře víme. Odejít s poselstvím jedné jednoduché věty, splněný sen každého kazatele...

Takto jednoduše to ale Jan nevidí. Komplikuje nám to. Ono totiž to Boží slovo, to prorokování, nebude ve světě populární. Bude dráždit, bude platit, kdo prorokuje, provokuje a koleduje si. My si často v církvi opakujeme, že máme být šířiteli pokoje. Slovy apoštola: „Vaše mírnost ať je známa všem lidem.“ Ano, ale pokoj neznamená klídek. A mírnost neznamená, že se nebudeme do ničeho plést. Církev nemá pouze uspokojovat tzv. duchovní potřeby, nemá pouze vytvářet společenství, kde se mají lidé rádi. Má také prorockou úlohu. Nepopulární. Zneklidňující. Bořící většinový konsensus.

A co víc – Boží lid má raději riskovat vlastní konec, než z té prorocké cesty uhnout. Šelma je symbolem bezbožné, zvrhlé státní moci, ať už se jmenuje Babylon, Řím, Deutsche Reich nebo Sovětský svaz. Dvojí Boží lid s ní svede zápas a prohraje. Je zničen, zlikvidován, po smrti. To se může stát, počítá se s tím, ale nemá se toho bát. Nemá z cesty uhnout. Není to úplný konec. Tato smrt, stejně jako v případě jednotlivce, nemá poslední slovo.

Je zvláštní, kolikrát v dějinách církev mlčela tváří v tvář bezpráví s odůvodněním, že musí přece přežít. Třeba v případě holokaustu. V době ne tak nedávno bylo chartistům z řad naší církve vyčítáno církevním vedením, že ohrožují přežití církve, riskují nějaký brutální zásah státu vůči ní. Poselství dnešního oddílu je ale úplně opačné – církev s tou šelmou svede zápas i za cenu vlastního zničení.

„Obyvatelé země z toho budou mít radost, budou jásat a navzájem si posílat dary, protože tito dva proroci jim nedopřáli klidu.“ Obyvatelé země – zvláštní označení, předjímající propojený svět. Jak autor sám zdůrazňuje – obrazně řečeno: veliké město, Sodoma, Egypt, Jeruzalém. Předobraz kosmopolitní, amorální, bezuzdné a snad i konzumní (dárky) společnosti, kterou židé a křesťané zneklidňují a štvou. Když jsem připomněl signatáře Charty 77, vzpomeňme, jak jim bylo spíláno v nekonečných, pracujícím lidem podepisovaných rezolucích: „Chceme klid na práci“. Naše zahrádky, chalupy, autíčka a pivíčka. Něco z toho zůstává dodnes. Nerušte nás. U nás v Čechách máme rádi klid. Nezvěte k nám potomky vyhnaných Němců. Nestavte nám větrné elektrárny. Neberte nám naše vrčící a čoudící spalovací motory. Báječné exotické dovolené, levné topení uhlím a superlevné balíčky z Číny...

O ničem z tohoto spekulativního výčtu se samozřejmě v Janově Zjevení nepíše. Obsah proroctví, které mají přinášet židé a křesťané světu, není konkretizován. Záměrně. Každá doba má své výzvy, je třeba hledat. V době Janově židé a křesťané čelí útlaku, jsou nuceni zapírat svou víru, být konformní s většinovým pohanstvím pod hrozbou smrti. My máme demokracii, svobodu vyznání, nebezpečím pro církev není útlak, ale lhostejnost, vyprázdněnost. Nikomu nevadíme, a to by nás mělo ve světle Janova Zjevení znepokojovat. O Zjevení vyšla kdysi brožurka s názvem Slovo ve ztemnělém světě. Náš svět snad tak ztemnělý není, je objektivně nutno říci, že je určitě lepší. Ale všechno se v lidských dějinách neubírá vždy kontinuálně k lepšímu. Žijeme v době, kdy temnoty pozvolna přibývá. Zpíváme-li: „Zůstaň s námi Pane, když se stmívá“, není to úpěnlivá prosba, aby se na nás nevykašlal. Je to ujištění, že je vždy při nás a prosba, abychom se my nevzdalovali od něho.

Amen.